

KAFDAĞI

Cilt6, Sayı:1, Haziran 2021, 42-59
DOI: 10.51469/kafdagı.948357

Gönderim Tarihi: 05.06.2021

Kabul Tarihi:24.06.2021

ÖĞRENCİLERİN YAZILI ANLATIMLARINDAKİ AKTİF KELİME HAZİNESİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Investigation of Students' Active Vocabulary in Their Written Expressions in Terms of Various Variables

Oğuzhan SEVİM

Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim
Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD
Oğuzhan-sevim@windowslive.com
ORCID ID: 0000-0001-7533-4724

Nurullah AYDIN

Arş. Gör. Dr., Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim
Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD
naydin.255@hotmail.com
ORCID ID: 0000-0003-2522-7765

Öz

Bu çalışmanın amacı öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki aktif kelime hazinesinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu Erzurum ili Yakutiye ilçesindeki devlet okullarının farklı tür ve kademelerinde (ilkokul, ortaokul, lise, üniversite) 2019-2020 öğretim yılında öğrenim hayatına aktif olarak devam eden 30 öğrenci ile Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 10 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin elde edilmesinde doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Veri analizinde kelimeler tek tek çözümlenerek öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki aktif kelime hazinesi tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin yazılı anlatımlarında kullanılan farklı kelime sayısının ilk ve ortaokul kademeleri arasında %80, ortaokul ve lise kademeleri arasında %32,06 oranında arttığı; lise ve üniversite kademeleri arasında ise %3,02 azaldığı; ortaokul düzeyindeki öğrenciler tarafından yazılı anlatımlarda kullanılan toplam kelime sayısının %55,04'ünün imam hatip ortaokulunda öğrenim gören öğrencilere, %44,96'sının ise diğer ortaokullarda öğrenim gören öğrencilere ait olduğu; öğrencilerin mektup ve serbest yazı türüne göre anı türünde daha fazla ve farklı kelime kullandıkları anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yazılı anlatım, aktif kelime hazinesi, söz varlığı.

Abstract

The aim of this study is to examine the students' active vocabulary in their written expressions in terms of various variables. Descriptive survey model, one of the quantitative research methods, was used in the research. The participants of the study are 30 students

who are actively continuing their education in the 2019-2020 academic year in different types and levels (primary school, secondary school, high school, university) of public schools in Yakutiye district of Erzurum province, and 10 senior students studying at Atatürk University Kazım Karabekir Education Faculty Turkish Education Department. In the data analysis, the words were analyzed one by one and the active vocabulary in the written expressions of the students was tried to be determined. At the end of the research, it was found that the number of different words used in the written expressions of the students increased by 80% between primary and secondary school levels, and by 32.06% between secondary and high school levels; that it decreased by 3.02% between high school and university levels. In addition, it was understood that, 55.04% of the total number of words used in written expressions by secondary school students belonged to students studying in Imam Hatip secondary school, and 44.96% belonged to students studying in other secondary schools also students used more and different words in the memoir type compared to the letter and free writing type.

Keywords: Written expression, active vocabulary, vocabulary.

Giriş

Nesne ya da kavramları karşılamaya yarayan kelimeler (Karatay, 2007) sayesinde dış dünyadan alınan gerçeklik insan zihninde göreceli olarak yeniden inşa edilir (Çebi, 2008). Bu önemli dil yapıları ne kadar çeşitlenip zenginleşirse kişilerin anlam dünyasını biçimlendiren dünya tasavvurları da o oranda denge ve düzene kavuşur. İnsanların dış dünyayı algılamasında, anlamlandırmasında ve ayrıştırarak içselleştirmesinde etkili olan kelimeler, insan zihninin oluşturduğu yapay göstergelerdir (Göçer, 2009).

İnsanlar dünya tasavvurları doğrultusunda gelişen fizyolojik, güvenlik, sosyal vb. ihtiyaçlarını karşılayabilmek için çeşitli davranış örüntüleri gerçekleştirirler. “İhtiyaç, insan doğasında var olan bir etmenin eksikliğinin hissedilmesi sonucu oluşan, kişiden kişiye değişiklik gösteren biyolojik, fiziksel ve psikolojik olabilen örüntülerdir.” (Ercoşkun ve Nalçacı, 2005, s. 355) Bu örüntüler farklı eşya ve aletler olabileceği gibi sevgi, bağlılık, özgürlük ve özerklik gibi kavramlar dolayımında gerçekleşen birtakım davranışlar da olabilir. Söz konusu ihtiyaçların karşılanabilmesi ise doğru ve etkili bir şekilde dile getirilebilmelerine bağlıdır. Bu durum ise bireylerde geniş bir kelime dağarcığını zorunlu kılmaktadır. Diğer bir deyişle insanların, kelime hazinelerini geliştirdikleri ölçüde fizyolojik, psikolojik, güvenlik vb. ihtiyaçlarını karşılayabildikleri söylenebilir.

Söz varlığı bir dilin söz varlığını oluşturan unsurlar, yabancı kelimeler, deyimler, atasözleri, ilişki sözleri ve kalıplaşmış sözlerdir (Aksan, 1996). Derinlik, genişlik ve ağırlık boyutlarından oluşup (Özbay ve Melanlıoğlu, 2008) aynı dili konuşan insanların söz dağarcığında yer alan

kelimeleri içeren (Korkmaz, 1992) söz varlığı, aktif ve pasif kelimelerden oluşmaktadır. Aktif kelime serveti ile kişilerin gerçek dil ortamlarında kullanabildiği kelimeler; pasif kelime serveti ile kişilerin gündelik hayatın akışı içerisinde karşılaşmadıkları ancak ilgili dilde yazılı bir metni okurken ya da dinlerken karşılaştığı kelimeler kastedilmektedir (Yılmaz, 2009). Aktif kelime serveti kişinin gündelik hayatta sürekli kullandığı kelimelerden, pasif kelime serveti ise bildiği fakat gündelik hayatta kullanmadığı kelimelerden oluşmaktadır (Özalp, 2011; Karakuş, 2000; Tosunoğlu, 2000).

İşlev açısından ele alındığında aktif kelime servetinde öznenin bağlamdan hareketle anlama ulaştığı, pasif kelime servetinde ise kelimeler üzerinde birçok tasarrufta bulunduğu görülmektedir (Güney ve Aytan, 2014; Yakar, 2016). Bu sebeple pasif kelime serveti temel dil becerilerinden okuma ve dinleme becerilerinin gelişiminde kullanılırken aktif kelime serveti okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin gelişiminde kullanılabilir (Yakar, 2016). Aktif kelime servetinin dört temel dil becerisinin gelişiminde kullanılması ve öznenin bu kelime servetiyle duygu, düşünce, hayal ve kabullerini kolayca aktarabilmesi (Çiftçi, 1998), araştırmacıların bu konuyla ilgili farklı zaman aralıklarında çok sayıda çalışma yapmalarına zemin hazırlamıştır. Dil eğitimi aktif kelime servetinin kullanımına yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışmaların genelde uygulama boyutunda olduğu, lisansüstü çalışmalara daha fazla ağırlık verildiği fakat bu çalışmaların genelde yüksek lisans düzeyinde yapıldığı, kelime hazinesinin başarılı bir ikinci dil edinimindeki önemi üzerinde durulduğu, dil öğretiminde strateji ve yöntem konusunun tartışıldığı, örneklem olarak ortaokul düzeyinde (5-8. Sınıf) öğrencilerin tercih edildiği, çalışmalarda anı ve fabl ve otobiyografi gibi sınırlı sayıda edebî türlerden yararlandığı, yazılı kompozisyonun bir edebî tür olarak görülüp genelde öğrencilerinin yazma becerilerinin gelişiminin bu tür üzerinden incelendiği görülmüştür (Başpınar, 2008; Berne ve Blachowich, 2008; Çer ve Ağrelim, 2016; Çıplak, 2005; Duran ve Bitir, 2017; Duru, 2007; Ensar ve Doğan, 2014; Fırat, 2011; Gu, 2003; Maximo ve Sadowki, 2000; Oxford, 2003; Read, 2000; Scarcella ve Oxford, 1992; Türkyılmaz, 2013; Yakar, 2016). Bu çalışmada ise öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki aktif kelime hazinesi; öğrenim kademesi, okul ve metin türü açısından incelenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

- Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki aktif kelime hazinesi öğrenim kademesine göre hangi düzeydedir?
- Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki aktif kelime hazinesi okul

türlerine göre hangi düzeydedir?

- Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki aktif kelime hazinesi metin türlerine göre hangi düzeydedir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modelinde geçmişte ya da hâlen devam eden bir olay ya da konu, var olduğu şekliyle betimlenmeye çalışılır (Creswell, 2003; Karasar, 2017). Bu araştırmada da öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki aktif kelime hazinelerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlandığından betimsel tarama modelinin kullanılması uygun görülmüştür. Araştırmada, öğrencilerden edinilen farklı edebî türdeki yazılar yoluyla ulaşılan veriler; mevcut hâleriyle, değişiklik yapılmadan sunulmaya çalışılmıştır (Arslantürk ve Arslantürk, 2013). Her bir okul kademesinin son sınıfında öğrenim gören ve random usulüyle seçilen öğrencilerden alınan yazılar, sözcük sayısı bakımından analiz edilmiş ve bu yazılardan hareketle öğrencilerin aktif kelime hazineleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu Erzurum ili Yakutiye ilçesindeki devlet okullarının farklı tür ve kademelerinde (ilkokul, ortaokul, lise, üniversite) 2019-2020 öğretim yılında öğrenim hayatına aktif olarak devam eden 30 öğrenci ile Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 10 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrenci sayısı her kademe (ilkokul, ortaokul, lise, üniversite) cinsiyet faktörü de göz önünde bulundurularak seçkisiz örnekleme tekniğiyle belirlenmiştir. Seçkisiz örnekleme, “bir örneklemin seçiminde kullanılan teknik olup tanımlanmış bir evrendeki tüm elemanlara, örnekleme seçilmek için eşit ve birbirinden bağımsız şans verir” (Özen, Gül, 2007, s.7). Çalışma grubuna ilişkin bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur:

Tablo 1. Çalışma Grubu

Kademe	Tür	Sınıf	Kız	Erkek	Toplam
İlkokul	Genel	4. Sınıf	5	5	10
Ortaokul	Genel	8. Sınıf	2	3	5
	İmam-Hatip	8. Sınıf	3	2	5
Lise	Fen Lisesi	12. Sınıf	1	1	2

	Sosyal Bilimler Lisesi	12. Sınıf	1	1	2
	Anadolu Lisesi	12. Sınıf	1	1	2
	Meslek Lisesi	12. Sınıf	1	1	2
	İmam-Hatip Lisesi	12. Sınıf	1	1	2
Eğitim Fakültesi	Türkçe Eğitimi	Son Sınıf	5	5	10
Toplam			20	20	40

Tablo 1 incelendiğinde örneklem oluşturulurken maksimum çeşitliliğin sağlanabilmesi için öğrenci seçiminde tüm okul kademelerinin dikkate alındığı görülmektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin elde edilmesinde doküman analizi tekniği kullanılmıştır (Sönmez ve Alacapınar, 2018). Bu teknik ışığında örnekleme oluşturan ilkökul 4. sınıf, ortaokul 8. sınıf, lise 12. sınıf ve üniversite son sınıf öğrencilerinden, yazılı anlatımlarındaki aktif kelime hazinesini ortaya çıkarmak amacıyla anı, mektup ve serbest metin türlerinde birer yazı yazmaları istenmiştir. Anı türünde yazılan metinlere konu yönünden herhangi bir kısıtlama getirilmezken mektup türünde yazılan metinler için konu seçiminde çalışma grubunda yer alan öğrenciler ile öncelikle bir konu havuzu oluşturulmuştur. Konu havuzu oluşturulurken her bir katılımcıdan üçer konu önerisi alınmış, bu öneriler bir araya getirilmiş ve en çok tekrar eden Çanakkale Şehitleri konusu mektup türü için konu olarak belirlenmiştir. Serbest tür için ise Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar Temalı Uluslararası Afiş Sergisi'nde (2013/Erzurum) sergilenen afişlerden rastgele seçilen 20 görsel önce Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği'nin 19. maddesi hükümlerine göre hazırlanan Taslak Ders Kitabı ve Eğitim Araçları ile Bunlara Ait E-İçeriklerin İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamalar'm güncel hâlinde (2018) belirtilen ölçütler referans alınarak incelenmiştir. İnceleme işlemi tamamlandıktan sonra 20 görsel arasından seçilen 14 görsel için uzman görüşü alınmıştır. İlgili görsellere yönelik alınan uzman görüşünden sonra belirlenen 10 görsel öğrencilere sunulmuş ve öğrencilerden bu görsellerden birini seçerek ilgili görselin kendilerinde uyandırdığı duygu ve düşünceden hareketle serbest çağrışım yöntemiyle bir yazı yazmaları istenmiştir.

Metin yazma aşamasında öğrencilere yönelik herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Öğrencilerin Türkçe dersine yönelik herhangi bir baskı hissetmeden ve not kaygısı taşımadan aktif kelime hazinelerini yazılarına

özgürce yansıtabilmeleri amacıyla yapılan her bir etkinlik ders dışı zamanlarda yazarlık becerileri etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerden üç hafta süresince düzenli olarak toplanan 120 adet metin, bilgisayar ortamına aktarılarak analize hazır hâle getirilmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerden elde edilen yazılar, bilgisayar ortamına aktarılırken yazım ve noktalama yanlışları dikkate alınmamış, kelimeler tek tek çözümlenerek öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki aktif kelime hazinesi tespit edilmeye çalışılmıştır. Kelimelerin çözümlenmesinde ise sırasıyla aşağıdaki işlemler yapılmıştır:

- Çalışma grubundan edinilen 120 adet yazılı metin, TDK Yazım Kılavuzu dikkate alınarak yazım yanlışları da düzeltilerek Microsoft Word ortamına aktarılmıştır.

- Kelimelerin, birleşik fiillerin ve birleşik sözcüklerin belirlenmesinde Güncel Türkçe Sözlük ile Yazım Kılavuzu esas alınmıştır.

- Farklı kelimeler belirlenmeye çalışılırken Türkçenin sözcük türetme yolları dikkate alınmıştır (Ergin, 1994, s. 219-221).

- Öğrencilerin yazılarında kullanmış oldukları fiilimsiler de farklı kelime olarak değerlendirilmiştir (Dağ ve Mete, 2017).

- İkileme ve deyimler, kelime listesine olduğu gibi alınmış, iki ya da daha fazla kelimedenden oluşan deyimler farklı bir söz varlığı olarak kabul edilmemiştir.

- Bağlaç, edat ve ünlemler görevli elamanlar oldukları için aktif kelime hazinesine dâhil edilmemiştir.

İşlem

Öğrencilerin okul kademelerine göre yazılı anlatımlarındaki aktif kelime sayısının ölçülmesine yönelik yapılan bu araştırma Erzurum ili Yakutiye ilçesindeki 10 okul ile sınırlandırılmıştır. İlkokul kademesindeki okulların belirlenme sürecinde ilk olarak 2019 yılı Devlet Parasız Yatılı (DPY) sınav sonuçlarını ilçe bazında gösteren liste Yakutiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden temin edilmiştir. Daha sonra listede yer alan 49 devlet okulundan okul başarı sırasına göre yüksek, orta ve düşük olmak üzere üç kategoriye ayrılmıştır. Okullar başarı sırasına göre kategorize edildikten sonra ise DPY sınavında yüksek düzeyde başarı gösteren 16 okuldan 3 okul, orta düzeyde başarı gösteren 17 okuldan 4 okul ve düşük düzeyde başarı gösteren 16 okuldan üç okul kolay ulaşılabilir durum

örnekleme yoluyla seçilmiştir. Nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan fakat kullanılması pek önerilmeyen (Patton, 2015) bu örnekleme yönteminde araştırmacı evren içerisinden ulaşabileceği hızlı ve kolay ögelere yönelir (Baltacı, 2018).

İlkokul kademesindeki okullar belirlendikten sonra 2019 Liselere Giriş Sınav (LGS) sonuçlarını ilçe bazında gösteren liste Yakutiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden temin edilmiştir. Daha sonra listede yer alan 38 devlet okulu başarı sırasına göre kategorize edildikten sonra LGS’de yüksek düzeyde başarı gösteren 13 okuldan normal statüye sahip 2 ortaokul ile özel statüye sahip 2 imam hatip ortaokulu, orta düzeyde başarı gösteren 12 okul içerisinden normal statüye sahip 1 ortaokul ile özel statüye sahip 1 imam hatip ortaokulu ve düşük düzeyde başarı gösteren 13 okul içerisinden normal statüye sahip 2 ortaokul ile özel statüye sahip 2 imam hatip ortaokulu tabakalı amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Bu örnekleme yönteminde ortalamanın üstü, ortalama ve ortalamanın altı için tabakalar oluşturulduktan sonra (Baltacı, 2018) araştırmanın amacı doğrultusunda uygun örneklemeler seçilir (Johnson ve Christensen, 2008).

Ortaokul kademesindeki okullar belirlendikten sonra 2019 Yükseköğretim Kurumları Sınav (YKS) sonuçlarını ilçe bazında gösteren liste Yakutiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden temin edilmiştir. Daha sonra listede yer alan 18 devlet okulu başarı sırasına göre kategorize edildikten sonra YKS’de yüksek düzeyde başarı gösteren 6 okul içerisinden 2 Fen Lisesi ve 1 Anadolu Lisesi, orta düzeyde başarı gösteren 6 okul içerisinden 2 Sosyal Bilimler Lisesi, 1 Anadolu Lisesi ve 1 İmam Hatip Lisesi ve düşük düzeyde başarı gösteren 2 Meslek Lisesi ve 1 İmamhatip Lisesi tabakalı amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Lise kademesindeki okullar belirlendikten sonra ise son olarak Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören son sınıf öğrencileri arasından gönüllü 10 öğrenci belirlenmiştir.

Araştırma için farklı tür ve düzeyde okullar ile bu okullarda öğrenim gören gönüllü 40 öğrenci belirlendikten sonra 18 yaş altı öğrencilerden Veli İzin Dilekçesi alınmış ve uygulama süreci başlatılmıştır. Bu süreçte ilk olarak katılımcılardan her hafta bir ders saati süresince istenilen türlerde yazı yazmaları istenmiştir. Katılımcılardan farklı türlerde yazılar istenmesinin nedeni, öğrencilerin hangi türde kendilerini daha rahat ifade ettiklerinin ve daha fazla kelime kullanabildiklerinin gözlemlenebilmesini sağlamaktır. Bu aşamada;

- Katılımcılardan ilk hafta “anı” türünde, ikinci hafta “mektup

(Çanakkale Şehitlerine mektup)” ve üçüncü hafta verilen görsellerden hareketle istenilen herhangi bir türde “serbest” yazı yazmaları istenmiştir.

• Elde edilen bulgulardan yola çıkarak kelimeler tek tek incelenmiştir. İnceleme safhasında çalışmanın güvenilirliğine ilişkin problemlerin giderilmesi amacıyla bir dizi işlem yapılmıştır. Bu işlemler için ilk olarak kelime havuzu oluşturulmuş daha sonra havuz içerisine alacak kelimeler için seçim ölçütleri geliştirilmiştir. Bu süreçte Öztekin (2008) tarafından geliştirilen ölçütler esas alınmıştır. İlgili ölçütler sırasıyla aşağıda sunulmuştur:

- Gün, ay ve yıl isimleri kelime havuzuna alınmayacaktır.
- Belgisiz sıfat ve zamirler farklı kelimeler kabul edilerek kelime havuzuna alınacaktır.
- Kişi ve yer isimleri kelime havuzuna alınmayacaktır.
- Sayılar, rakamlar ve tarihler kelime havuzuna alınmayacaktır.
- Kök ve gövde durumundaki kelimeler kelime havuzuna alınacaktır.
- Bir kelimenin yan ve değişmeceli anlamı farklı bir kelime olarak kabul edilerek kelime havuzuna alınacaktır.
- Fiilimsiler kelime olarak kabul edilerek kelime havuzuna alınacaktır.
- Edat, bağlaç ve ünlemler görevli sözcük oldukları için kelime havuzuna alınmayacaktır.
- İkilime ve deyimler, kelime havuzuna olduğu gibi alınmış, iki ya da daha fazla kelimedenden oluşan deyimler farklı bir söz varlığı olarak kabul edilmemiştir.

Seçim ölçütleri geliştirildikten sonra farklı iki kodlayıcı tarafından farklı zaman dilimlerinde kelime havuzu oluşturularak kodlanan kelimeler arasındaki tutarlık analiz edilmiştir. İki kodlama arasında %80 ve üzeri bir tutarlık olduğunda yapılan analizin güvenilir olduğu söylenebilir (Miles ve Huberman, 1994). Analiz sonucunda kodlayıcılar arasındaki tutarlığın %87 olduğu görülmüştür. Bu sonuçtan hareketle yapılan analizin güvenilir olduğu söylenebilir.

BULGULAR

Öğrencilerinden yazılı anlatım yoluyla elde edilen veriler, çalışmanın problem ve alt problemleri bağlamında açıklanacaktır. Birinci alt problem

olan "Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki kelime hazinesinde eğitim kademesinin etkisi nasıldır?" sorusuna yönelik olarak elde edilen veriler Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Aktif Kelime Hazinesinin Okul Kademesine Göre Dağılımı

Okul Kademesi	Farklı kelime sayısı	Toplam Kelime sayısı	Her Bir Metin İçin Ortalama Kelime Sayısı
İlkokul	771	2224	74
Ortaokul	1388	3275	145
Lise	1833	5500	183
Üniversite	1816	5333	178

Tablo 2'deki veriler incelendiğinde okul kademesine göre yazılı anlatımlarda kullanılan farklı kelime sayısının ilkökul-ortaokul arasında %80 ve ortaokul-lise arasında %32,06 arttığı, lise-üniversite arasında ise %0,92 azaldığı; yazılı anlatımlarda kullanılan kelime sayısının ise ilkökul-ortaokul arasında %42,25 ve ortaokul-lise arasında %67,93 arttığı, lise-üniversite arasında ise %3,02 azaldığı anlaşılmaktadır. Okul kademesine göre her bir metin için ortalama kelime sayısının ise ilkökul-ortaokul arasında %95,94 ve ortaokul-lise arasında %26,20 arttığı, lise-üniversite arasında ise %2,73 azaldığı görülmektedir. Kademeler arasındaki kelime sayılarındaki değişim hızlarından hareketle birbiri ardına gelen kademeler arasındaki en büyük farkın ilkökul ile ortaokul kademesi arasında yaşandığı söylenebilir. Tablo 2'de dikkat çeken bir diğer husus ise ortaokul ve lise kademelerinde farklı kelime sayısı, toplam kelime sayısı ve her bir metin için ortalama kelime sayısında bir önceki kademeye göre artış gözlemlenirken üniversitede bir önceki kademeye göre azalmanın tespit edilmiş olmasıdır.

Tablo 3. Aktif Kelime Hazinesinin Okul Türlerine Göre Dağılımı

Okul Türü	Katılıcı Sayısı	Farklı Kelime Sayısı	Toplam Kelime Sayısı	FKS/TKS (%)
İlkokul (Genel)	10	771	2224	34,7
Toplam	10	771	2224	34,7
İmam Hatip Ortaokul	5	764	2150	35,5
Ortaokul (Genel)	5	624	1125	55,5
Toplam	10	1388	3275	42,4
Fen Lisesi	2	458	1320	34,7
Anadolu Lisesi	2	440	1265	34,8
Sosyal Bilimler Lisesi	2	257	825	31,2
Meslek Lisesi	2	330	880	37,5

İmam Hatip Lisesi	2	348	1210	28,8
Toplam	10	1833	5500	33,3
İlkokul (Genel)	10	1816	5333	34,1
Toplam				

Tablo 3 incelendiğinde ortaokul kademesinde yazılı anlatımlarda kullanılan toplam farklı kelime sayısının %55,04'ünün imam hatip ortaokulunda öğrenim gören öğrencilere, %44,96'sının ise diğer ortaokullarda öğrenim gören öğrencilere ait olduğu görülmüştür. Yine aynı kademedeki yazılı anlatımlarda kullanılan toplam kelime sayısının %65,64'ünün imam hatip ortaokulunda öğrenim gören öğrencilere, %34,36'sının ise diğer ortaokullarda öğrenim gören öğrencilere ait olduğu anlaşılmıştır. Ortaokul öğrencilerinin yazılı anlatımlarında kullandıkları farklı kelime sayısı ile toplam kelime sayısı oranlandığında ise imam hatip ortaokulunda öğrenim gören öğrencilerin kullandıkları toplam kelime sayısının %35,5'inin farklı kelime; diğer ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin ise kullandıkları toplam kelime sayısının %55,5'inin farklı kelime olduğu belirlenmiştir. Genel olarak bakıldığında ise ortaokul öğrencilerinin kullandıkları toplam kelime sayısının %42,4'ünün farklı kelime olduğu tespit edilmiştir. Bu oranın ilkokul kademesinde ise %34,7 olduğu görülmüştür.

Lise kademesinde kaleme alınan yazılarda kullanılan toplam farklı kelime sayısının lise türlerine göre dağılımına bakıldığında; bu kelimelerin sırasıyla %25'inin fen lisesi öğrencilerine, %24'ünün Anadolu lisesi öğrencilerine, %19'unun imam hatip lisesi öğrencilerine, %18'inin meslek lisesi öğrencilerine, %14'ünün sosyal bilimler lisesi öğrencilerine ait olduğu görülmüştür. Toplam kelime sayısının ise sırasıyla %24'ünün fen lisesi öğrencilerine, %23'ünün Anadolu lisesi öğrencilerine, %22'sinin imam hatip lisesi öğrencilerine, %16'sının meslek lisesi öğrencilerine, %15'inin sosyal bilimler lisesi öğrencilerine ait olduğu anlaşılmıştır. Lise öğrencilerinin yazılı anlatımlarında kullandıkları farklı kelime sayısı ile toplam kelime sayısı oranlandığında ise en yüksek oranın meslek lisesi öğrencilerine, sonra sırasıyla Anadolu lisesi, fen lisesi, sosyal bilimler lisesi ve imam hatip lisesi öğrencilerine ait olduğu belirlenmiştir. Genel olarak bakıldığında ise lise öğrencilerinin kullandıkları toplam kelime sayısının %33,3'ünün farklı kelime olduğu tespit edilmiştir. Bu oranın üniversite kademesinde ise %34,1 olduğu görülmüştür.

Tablo 3. Aktif Kelime Hazinesinin Metin Türlerine Göre Dağılımı

Anlatı Türü	Farklı Kelime Sayısı	Toplam Kelime Sayısı	FKS/TKS (%)
-------------	----------------------	----------------------	-------------

Anı	2498	7186	34,7
Mektup	1626	4083	39,8
Serbest Yazı	1684	5063	33,3
Toplam	5808	16332	35,6

Tablo 3'e bakıldığında öğrenciler tarafından kaleme alınan 120 metinde kullanılan 5808 farklı kelimenin %43'ünün anı türüne, %29'unun serbest yazı türüne, %28'inin ise mektup türüne ait olduğu belirlenmiştir. Tüm bu metinlerdeki toplam 16332 kelimenin ise %44'ünün anı türünde, %31'inin serbest yazı türünde, %25'inin ise mektup türüne kullanıldığı anlaşılmıştır. Yazılı anlatımlardaki farklı kelime sayısı ile toplam kelime sayısı oranlandığında ise anı türünde yazılan metinlerdeki toplam kelime sayısının %34,7'sinin; mektup türünde yazılan metinlerdeki toplam kelime sayısının %39,8'inin; serbest yazı türünde yazılan metinlerdeki toplam kelime sayısının %33,6'sının farklı kelime olduğu belirlenmiştir. Genel olarak bakıldığında tüm metinlerde kullanılan toplam kelime sayısının %35,6'sının farklı kelime olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde, araştırmanın bulgularından hareketle ulaşılan sonuçlar ilgili alan yazın açısından değerlendirilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın ilk sorusuna yönelik ulaşılan sonuç ve yapılan değerlendirmeler şu şekildedir:

Birinci araştırma sorusuna yönelik elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin yazılı anlatımlarında kullanılan farklı kelime sayısının ilk ve ortaokul kademeleri arasında %80, ortaokul ve lise kademeleri arasında %32,06 oranında arttığı; lise ve üniversite kademeleri arasında ise %3,02 azaldığı tespit edilmiştir. Piaget (1952)'e göre işlem öncesi (2-7 yaş) dönem ile somut işlemler (7-11 yaş) dönemini kapsayan yaş evresinde öğrenciler tek yönlü sınıflandırmalar yapma, somut yollarla problem çözme gibi beceriler kazanmaktadır. Soyut işlemler döneminde (11 yaş +) ise çocuklar soyut düşünme, bilimsel yöntemle problem çözme, değer ve inanç sistemini yapılandırma, fikir dünyasıyla aktif olarak ilgilenme ve düşüncelerini etkinliklerine yansıtma becerilerini kazanmaktadır (Senemoğlu, 2018). Bu arada işlem öncesi dönem ile somut işlemler dönemi çocukların ilkökul çağına denk gelirken soyut işlemler dönemi çocukların ortaokul çağına denk gelmektedir. Dolayısıyla ilkökolden ortaokula geçişte öğrencilerin aktif kelime hazinelerindeki %80 oranındaki artışın Piaget'nin bilişsel gelişim yaklaşımıyla örtüştüğü görülmektedir.

Wallon (1945)'in Çocukluk ve Ergenlik Kuramı'nda dile getirdiği görüşleri de araştırmanın bu sonucunu destekler niteliktedir. Wallon

(1945)'e göre 6-11 yaş dönemindeki çocuklar, nesnelere ve keşfe ilgi duyarak sosyal becerilerini geliştirirken 12-18 yaş dönemindeki çocuklar üst düzey zihinsel etkinliklere ilgi duyarak bireysel ilgi alanlarına yönelip ileri düzeyde düşünme becerilerini geliştirirler (Budak, Kurt ve Kula, 2018). Dolayısıyla ortaokul ve lise dönemini kapsayan 12-18 yaş evresinde gelişen farklı beceriler ile değişen yönelimlere paralel olarak öğrencilerin dil becerileri önce hızla gelişmekte, sonra gelişim hızı giderek azalmaktadır. Bu nedenle ilk ve ortaokul kademeleri arasında %80'lere varan değişim hızı ortaokul ve lise kademesi arasında %30'lara kadar düşmektedir.

“Türkçe dersi bilgi değil, beceri dersidir. Buna bağlı olarak Türkçe dersinin amacı, dört temel dil becerisi olan okuma, dinleme, konuşma ve yazma ile bağlantılı olarak programda yer alan temel becerileri de geliştirmektir” (Kurudayıoğlu ve Çetin, 2015, s.3). Türkçe dersinin bu amaçlarına ulaşabilmesi ise genelde Türkçe öğretmenlerinin temel dil becerilerinin öğretimindeki başarılarına, özeldir ise yazılı ve sözlü anlatımlarındaki performanslarına bağlıdır. Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumsuz olması ve gelecek kaygısı taşınmaları (Bozkırlı, 2011; Çetinkaya, 2007; Karadağ, 2012), yazılı anlatıma yönelik bilgilerini, beceriyeye dönüştürebilecek yeteneklerinin sınırlı olması (Bağcı, 2010; Doğan, 2001, Özbay, 1995; Tiryaki ve Kan, 2015), lisans düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin yazılı anlatımlarında kullandıkları farklı kelime sayısının lise düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin yazılı anlatımlarında kullandıkları farklı kelime sayısından daha az oluşunu açıklar niteliktedir.

İkinci araştırma soruna yönelik elde edilen veriler incelendiğinde ortaokul düzeyindeki öğrenciler tarafından yazılı anlatımlarda kullanılan toplam kelime sayısının %55,04'ünün imam hatip ortaokulunda öğrenim gören öğrencilere, %44,96'sının ise diğer ortaokullarda öğrenim gören öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Yine aynı kademedeki yazılı anlatımlarda kullanılan toplam kelime sayısının %65,64'ünün imam hatip ortaokulu öğrencilerine, %34,36'sının ise diğer ortaokullarda öğrenim gören öğrencilere ait olduğu anlaşılmaktadır. Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne bağlı oldukları için özel statüye sahip olan imam hatip ortaokullarında 2018-2019 öğretim yılından itibaren uygulanan ders çizelgesi incelendiğinde 8. sınıf öğrencilerinin 34 saat zorunlu, 2 saat seçmeli olmak üzere toplamda haftalık 36 saat ders aldıkları görülmektedir. Bu dersler, tür özellikleri açısından incelendiğinde ise Türkçe, Arapça ve İngilizce derslerinde okuma, dinleme, konuşma ve yazma eğitimine ait bilgi ve becerilerin öğrencilerin düzeyine uygun bir şekilde kazandırılmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır.

Program incelendiğinde haftada 11 saatin bahsi geçen derslere ayrıldığı görülmektedir. Ayrıca haftada 2 saat işlenen Kur'an-ı Kerim dersinde yapılan elif-ba, yüzüne okuma, tecvit ve meal öğretimi gibi çalışmalarda yapılan okuma, dinleme, talim ve tekrarların öğrencilerin dil gelişimleri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu düşünülmektedir (Demirezen ve Korkmaz, 2018).

Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 12.09.2018 tarihli ve 123 sayılı Yönergesi'ne göre 2018-2019 öğretim yılından itibaren ortaokullarda okutulacak zorunlu haftalık ders sayısı 29, seçmeli haftalık ders sayısı 6 olmak üzere haftalık toplam ders sayısı 35'tir. Dersler tür özellikleri açısından incelendiğinde Türkçe ve İngilizce derslerinde okuma, dinleme, konuşma ve yazma eğitimine ait bilgi ve becerilerin öğrencilerin düzeyine uygun biçimde aktarımının amaçlandığı anlaşılmaktadır. Program seçmeli dersler açısından incelendiğinde ise altı farklı alanda toplam 23 farklı derse yer verildiği ve bu derslerin haftada ortalama iki saatlik bir sürede işlendiği görülmektedir. Çalışma grubuna dâhil edilen özel statüye sahip olmayan 5 ortaokuldaki haftalık ders çizelgeleri incelendiğinde ise ortak seçmeli derslerin Peygamberimizin Hayatı ve Matematik Uygulamaları derslerinin olduğu 5 okuldan 3'ünde Temel Dini Bilgiler dersinin, 2 okulda ise Bilim Uygulamaları dersinin seçmeli ders olarak okutulduğu görülmektedir. Ortaokulların bağlı olduğu programlardaki bu farklılıkların iki okul türü arasındaki farklı kelime sayısı ve toplam kelime sayısı farkına yol açtığı düşünülebilir.

İkinci araştırma sorusuna ilişkin veriler incelendiğinde dikkat çeken diğer bir bulgunun ise lise türünün, yazılı anlatımlarda kullanılan farklı kelime sayısı ve toplam kelime sayısı üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olmasıdır. Kullanılan toplam kelime ve farklı kelime sayısı bakımından ilk sırayı fen lisesi öğrencileri almaktadır. Fen lisesi öğrencilerini sırasıyla Anadolu Lisesi, imam hatip lisesi, meslek lisesi ve sosyal bilimler lisesi öğrencileri takip etmektedir. Bu okul türlerinin YKS sıralamalarına bakıldığında benzer sonuçlarla karşılaşıldığı anlaşılmaktadır (Ayrıntılı bilgi için bkz. <http://www.pervinkaplan.com/detay/2020-yks-iste-lise-turlerine-gore-universiteye-yerlesme-basaris-i-en-basarili-liseler>). 2020 LGS sonuçlarına göre oluşan yüzdeler dilim sıralaması incelendiğinde de yine benzer sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir (Ayrıntılı bilgi için bkz. www.haber7.com/egitim/haber/2995963-anadolu-lisesi-fen-lisesi-meslek-lisesi-2020-lgs-taban-puanlari-ve-yuzdelik-dilimleri). Bu verilerden hareketle lise öğrencilerinin başarıları durumları ile aktif kelime hazinesi arasında doğru bir orantının olduğu; aktif kelime hazinesindeki durumun

öğrencilerin merkezî sistemle yapılan sınavlardaki başarılarını doğrudan etkilediği düşünülebilir.

Üçüncü araştırma sorusuna yönelik bulgular incelendiğinde öğrencilerin mektup ve serbest yazı türüne göre anı türünde daha fazla ve farklı kelime kullandıkları görülmektedir. Bireyler aynı mekân ve zamanda karşılaştıkları veya tecrübe ettikleri olaylarda dahi farklı deneyimler elde ederler. Çünkü karşılaştıkları bireysel olgu ya da olayı açıklayabilmek için farklı varsayımlar geliştirirler (Baltacı, 2018). Aynı ya da benzer bir olgu ya da olay için çeşitli varsayımların kurulup test edilmesindeki sebep ise her bireyin olaylara farklı bir bakış açısıyla yaklaşmasıdır. Bireylerin bakış açılarının farklılaşmasında kendilerine özgü duyuş ve düşünüşleri kadar benlik algıları ve bilişsel süreçleri de etkilidir (Arslan, 2005). Bu nedenle bireyler deneyimledikleri olayları daha çabuk yorumlayıp anlatırlar. Yakaladıkları bir anı aktarırken onu duyuş, düşünce, inanış, benlik algısı ve bilişsel süreçleri doğrultusunda çoğaltıp daraltabilirler. Öğrenciler deneyimledikleri anı hem çoğaltırken hem de daraltırken farklı ve çok sayıda kelimeye ihtiyaç duyarlar. Dolayısıyla araştırmaya katılan öğrencilerin anı türünde yazı kaleme alırken çok sayıda ve farklı kelime kullanmalarının, anı türünün varsayımlarıyla örtüştüğü söylenebilir (Soyuçok ve Duran, 2020, s. 52).

Araştırmada ulaşılan sonuçlardan hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

- Öğrencilerin her yaş döneminde aktif kelime servetlerini artırmalarına yardımcı olacak etkinlikler planlanmalı, bu etkinlikler içerisinde özellikle kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasına dönük okul-aile iş birliklerinin kurularak titizlikle uygulanması gerekmektedir.

- Öğrenciler için kaleme alınan edebî metinlerin öğrencilerin aktif kelime hazinelerini artıracak oranda farklı kelimelerden oluşturulmasına dikkat edilmelidir.

- Okulda ya da evde planlanan kitap okuma saatlerinin etkin ve verimli bir şekilde geçmesi için öğrencilerin ilgi alanlarının doğru bir şekilde tespit edilmesi ve okuma etkinliklerinin bu tespitler dikkate alınarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

- Öğrencilere sunulan yazılı kaynaklar, toplam ve farklı kelime sayıları açısından analiz edilerek aktif kelime servetinin geliştirilmesine ilişkin daha somut ve gerçekçi hedefler belirlenmelidir.

KAYNAKLAR

- Aksan, D. (1996). *Türkçenin sözcük varlığı*. Ankara: Eng in Yayınevi.
- Arslan, C. (2005). *Kişilerarası çatışma çözme ve problem çözme yaklaşımlarının yüklenme karmaşıklığı açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden Edinilmiştir. (Tez No.190103)
- Arslantürk, Z. ve Arslantürk, A. (2013). *Uygulamalı sosyal araştırma: metot ve teknikler, SPSS*. İstanbul: Çamlıca Yayınları.
- Bağcı, H. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatım yeterlilik düzeyleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 45-68.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(7), 231-274.
- Başpınar, O. (2008). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin aktif kelime serveti üzerine bir araştırma (Manisa/Turgutlu ilçesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon, Türkiye.
- Berne, J. I., & Blachowich, C. L. Z. (2008). What reading teachers say about vocabulary instruction: Voices from the classroom. *The Reading Teacher*, 62(4), 314-323.
- Bozkırlı, K. Ç. ve Er, O. (2011). Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Kafkas Üniversitesi Örneği). *Turkish Studies (Elektronik)*, 6(4), 457-466.
- Budak, Y., Kurt, D.G. ve Kula, S.S. (2018). Bilişsel gelişimde farklı bir geliştiren Henry Wallon ve Jean Piaget'in görüşlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 415-436.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design. Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Çebi, M. S. (2008). Sembolik/retoriksel bir eylem olarak dilin anlam inşasındaki aracılık işlevi. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5(2), 183-198.
- Çer, E. ve Ağrelim, H. T. (2016). 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin sözcük varlığı ve sözcük sıklığı dağılımı açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(36), 83-99.
- Çetinkaya, R. (2007). *Türkçe öğretmeni adaylarının yeterlilik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde edinilmiştir. (Tez No. 211449)
- Çıplak, M. (2005). *Uşak merkez ilköğretim 5., 8. ve 11. sınıfların yazılı kelime hazinesinin belirlenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 188222)
- Çiftçi, M. (1998). Türkçe öğretiminde temel ilkeler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Dergisi*, 1(13), 59-71.

- Dağ, M. ve Mete, F. (2017). İlköğretim 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin yazma ve konuşma becerilerinde söz varlığı kullanımının başarı puanlarıyla ilişkisinin incelenmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(5), 126-137.
- Demirezen, V. ve Korkmaz, M. (2018). Kur'an kursu öğrencilerinin yöntem anlayışları. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6(2), 29-58.
- Doğan, Y. (2001). Türkçe öğretmenliği birinci sınıfta okuyan öğrencilerin okuma ve yazma becerileri ile genel kültür düzeyleri üzerine bir araştırma (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Duran, E. ve Bitir, T. (2017). Bağlam temelli kelime öğretim yönteminin kelime kazanımına katkısı. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(11), 70-94.
- Duru, K. (2007). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki aktif kelime servetinin belirlenmesi (Uşak/Sivaslı örneği) (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye.
- Ensar, F. ve Doğan, S. (2014). Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatımlarındaki kelime hazineleri üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 229-244.
- Ercoşkun, M. H. ve Nalçacı, A. (2005). Öğretimde psikolojik ihtiyaçların yeri ve önemi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11), 353-370.
- Ergin, M. (1994). *Türk dili*, İstanbul: Bayrak Yayınevi.
- Fırat, H. A. (2011). Ortaöğretim 9. sınıf öğrencileri üzerinde kelime hazinesi araştırması (Gaziantep örneği) (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, Türkiye.
- Göçer, A. (2009). Türkçe eğitiminde öğrencilerin söz varlığını geliştirme etkinlikleri ve sözlük kullanımı. *Electronic Turkish Studies*, 4, (4), 1025-1051.
- Gu, Y. (2003). Fine brush and freehand: The vocabulary learning art of two successful Chinese EFL learners. *TESOL Quarterly*, 37, 73-104.
- Güney, N. ve Aytan, T. (2014). Aktif kelime hazinesini geliştirmeye yönelik bir etkinlik önerisi: Tabu. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(5), 617-628.
- Haber 7 (2020). Anadolu lisesi, fen lisesi, meslek lisesi 2020 LGS tabanlı puanları ve yüzdeler. 26 Ağustos 2020 tarihinde <https://www.haber7.com/egitim/haber/2995963-anadolu-lisesi-fen-lisesi-meslek-lisesi-2020-lgs-taban-puanlari-ve-yuzdelik-dilimleri> adresinden erişildi.
- Johnson, B., & Christensen, L. (2008). *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches*, New York, NY: Sage.
- Kaplan, P. (2020) YKS: İşte lise türlerine göre üniversiteye yerleşme başarıları: En başarılı liseler. 26 Ağustos 2020 tarihinde <http://www.pervinkaplan.com/detay/2020-yks-iste-lise-turlerine-gore-universiteye-yerlesme-basarisi-en-basarili-liseler/12988> adresinden erişildi.
- Karadağ, R. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öğretmenlik mesleğini tercih nedenleri. *Humanities Sciences*, 7(2), 44-66.

- Karakuş, İ. (2000). *Türkçe Türk dili ve edebiyatı öğretimi*. Ankara: Sistem Ofset Yayınları.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karatay, H. (2007). Kelime öğretimi. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 1(27),141-153.
- Korkmaz, Z. (1992). Gramer terimleri sözlüğü. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kurudayıoğlu, M., & ÇETİN, Ö. (2015). Temel beceriler ve Türkçe öğretimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(3), 1-19.
- Maximo, R., & Sadowki, M. (2000). Effects of rote, context, key word, and context/keyword method on retention of vocabulary in EFL classroom. *Language Learning*, 2(50),385-412.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. New York, NY: Sage.
- Nunan, D. (1991). *Language teaching methodology: A textbook for teachers*. New York, NY: Prentice Hall.
- Oxford, R. L. (2003). *Language learning styles and strategies: An overview* [e-kitap sürümü]. <http://web.ntpu.edu.tw/~language/workshop/read2.pdf> adresinden edinilmiştir.
- Özalp, B. (2011). *İlköğretim 1. ve 2. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin kelime sayısının kişisel kelime servetine katkısının değerlendirilmesi* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 278662)
- Özbay, M. (1995). Ankara merkez ortaokullarındaki üçüncü sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri üzerine bir araştırma (Yayımlanmış doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Özbay, M. ve Melanloğlu, A. G. D. (2008). Türkçe eğitiminde kelime hazinesinin önemi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 30-45.
- Özen, Y. ve Gül, A. (2010). Sosyal ve eğitim bilimleri araştırmalarında evren-örneklem sorunu. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* 15, 394-422
- Öztekin, M. (2008). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin aktif kelime serveti üzerine bir araştırma (Düzce/Akçakoca ilçesi örneği)* (Yüksek lisans tezi). Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 219382)
- Patton, M. Q. (2005). *Qualitative research*. New York, NY: John Wiley & Sons, Ltd.
- Read, J. (2000). *Assessing vocabulary*. United Kingdom, BK: Cambridge University Press.
- Scarcella, R., & Oxford, R., 1992: *The tapestry of language learning: The individual in the communicative classroom*. Boston, Massachusetts, MA: Heinle & Heinle
- Senemoğlu, N. (2018). *Gelişim öğrenme ve öğretim* (25.baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Soyuçok, M. ve Duran, E. (2020). Sınıf Öğrencilerinin Anı Yazma Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 45-55.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. (2018) *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *İmam hatip ortaokulu haftalık ders çizelgesi (2018-2019 eğitim öğretim yılında uygulanacak)*. (Yayın No. 2018-2). 10 Ağustos 2020 tarihinde <https://tkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7> adresinden erişildi.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Taslak ders kitabı ve eğitim araçları ile bunlara ait e-İçeriklerin incelenmesinde değerlendirmeye esas olacak kriterler ve açıklamalar*. (Sayı:6410086). 10 Ağustos 2020 tarihinde <http://tkb.meb.gov.tr/www/taslak-ders-kitabi-ve-egitim-arac-lari-ile-bunlara-ait-e-iceriklerin-incelenmesinde-degerlendirmeye-esas-olacak-kriterler-ve-aciklamalari/icerik/318> adresinden erişildi.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü (2018). *İlköğretim kurumları (ilkokul ve ortaokul) haftalık ders çizelgesinde değişiklik yapılması*.(Yayın No. 09-123) 10 Ağustos 2020 tarihinde https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/20193831_123_sayYIY_Kurul_KararY.pdf adresinden erişildi.
- Tiryaki, E. N. ve Kan, M. O. (2015). Türkçe öğretmeni adaylarının metin oluşturabilme becerileri. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 7(2), 183-192.
- Tosunoğlu, M. (1999). Kelime servetinin eğitim öğretimdeki yeri ve önemi. *Millî Eğitim Dergisi*, 144, 71-73.
- Türkyılmaz, M. (2013). Ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımdaki aktif kelime hazinesinin belirlenmesi (*Kırşehir/Akçakent örneği*) (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Wallon, H. (1945). *Les origines de la pensée chez l'enfant*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Yakar, H. G. İ. (2016). A study on the use of active Turkish vocabulary in the written expression. *International E-Journal of Advances in Education*, 2(5), 234-242
- Yılmaz, M. (2009). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı üzerine bir inceleme (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü örneği). *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(37), 144-167.